

Pořadatelé výstavy děkují oběma autorům za laskavé zapůjčení exponátů a spolupráci při náročné instalaci výstavy.

Galerie moderního umění
v Roudnici nad Labem

Jan HENDRYCH
Učitel a žák II
Rastislav JACKO

21. 4.–12. 6. 2016



V roce 2011 zahájila Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem nový cyklus výstav nazvaný *Učitel a žák*, jenž je založen na mezigenerační konfrontaci uměleckých názorů. Připomeňme tu pro ilustraci dvojice pedagogů a žáků, jako například Julia Mařáka – Antonína Slavíčka nebo Josefa Václava Myslbeka – Jana Štursu či Josefa Wagnera – Evu Kmentovou, jejichž díla názorně vypovídají o kritickém přejímání uměleckého dědictví a jeho transformaci do nového jazyka. Cyklus se zabývá jak uzavřenými uměleckými osudy, tak i současnými příběhy. Ve druhém případě je založen na principu, podle něž si pedagog sám zvolí žáka, kterého považuje z toho či onoho důvodu za svého uměleckého nástupce nebo zajímavého interpreta. Do mezigenerační „hry“ náleží nejen vzájemný dialog samotných děl, ale i názorová konfrontace. Každý z autorů se v katalogu výstavy vyjadřuje o svém partnerovi, aby tak ozřejmil postoj k jeho dílu a zároveň i své vlastní poslání. Pro premiérovou výstavu v roce 2011 galerie oslovila Jiřího Sopka, bývalého rektora AVU, jenž si za partnera vybral malíře Pavla Šmída, absolventa jeho ateliéru z roku 1997.

Druhá výstava cyklu se orientuje na disciplínu sochařství, v níž působí jako jeden z posledních zástupců tradičního pojetí královské disciplíny figurální plastiky dlouholetý pedagog AVU v Praze prof. Jan Hendrych (*1936). Hendrych je nositelem tradice moderního sochařství, v níž čteme genealogii spjatou s odkazem Josefa Wagnera a Josefa Kaplického, v evropském kontextu Marina Mariniho. Jeho originální, mnohotvárné dílo osciluje mezi experimentem, svázaným především s ceněnou účastí na legendárním pardubickém sympoziu *Artchemo* 1969, a uměřenou modernitou, již však autor v odezvě rozpadu hodnotového řádu současného světa nahlodává skepsí. Jeho figury se vyznačují suverénní znalostí stavby těla, odkazem k antickému archetypu i pochopením pro smyslovou kvalitu tělesnosti.

Právě na tuto linii, již demonstruje skupina aktů obestřených tajemstvím, se soustřeďuje roudnická prezentace k 80. výročí autorova narození. Sekundují jí minimalistická díla Hendrychova žáka a asistenta Rastislava Jacka (*1979). Jeho strohé litinové a dřevěné reliéfy povrchově upravené plavenou křídou, mluví

„pouze“ elementárním tvarem, barvou a haptickou kvalitou materiálu. I za nimi se však skrývá prožitá zkušenost s lidskou figurou a jejím měřítkem. Konfrontace obou přístupů nabízí poutavý dialog „učitele“ a „žáka“.

Dalším faktorem definujícím vedle názorové konfrontace obou aktérů tvář výstavy je samotný prostor bývalé zámecké jízdárny se zaklenutým stropem. Ten dodává každé instalaci zvláštní, vznešenou atmosféru. Určuje však i její základní ideu, založenou na barokní symetrii. Do půdorysu sálu jsou vepsány tři strany „Hendrychova“ trojúhelníku, jehož základnu tvoří řada hlav na soklech, odvěsný, sbíhající se u zadní stěny sálu, dvě řady ženských aktů. Princip „barokní zahrady“ rámuje po stranách Jackovy reliéfy. Ohnisko celé instalace tvoří jeho „plovoucí“ bílý objekt.

O učitelích a žácích¹

Učitel a žák, pedagog a student. To označení vyjadřuje zvláštní druh vztahu, v němž ten první představuje autoritu předávající zkušenosti, ten druhý toho, kdo se chce něco dozvědět a naučit, aby se mohl postavit na vlastní nohy. V českých dějinách umění najdeme ty nejpřekvapivější dvojice, jako například Jakuba Obrovského a Karla Černého nebo Maxe Švabinského a Jindřicha Štyrského či Vlastimila Radu a Jiřího Načeradského. Sugerují nám představu o učitelích, kteří předají svým studentům kvalitní umělecké řemeslo a oni s ním pak naloží po svém, radikálně odlišně, v opozici k autoritě. Vynořují se však i dvojice méně kontroverzní, jako například Willy Nowak a Václav Boštík (Boštík se jistě mohl od svého učitele dozvědět mnohé o koloristickém jemnocitu i o konstrukci nebeského prostoru) a Jan Štursa a Zdeněk Pešánek (Pešánkova světelná torza z umělé pryskyřice náležejí po svém do štursovské lyrické tradice) či přímo souladné, jako například Jan Preisler a Josef Šíma, kde se dědictví učitele u žáka organicky přetváří

v nový poetický výraz. Víme o výrazných pedagogických osobnostech, mluvíme dokonce o jejich školách. Jistě k nim patří Julius Mařák, ideový otec tvůrců nové české krajinomalby z počátku 20. století. Nebo Otakar Nejedlý, oblíbený pedagog, podporující studenty v nouzi, který se svou školou vyjížděl od druhé poloviny dvacátých let malovat do Středomoří i po Čechách. Každý z učitelů zaujímal vůči svým studentům osobitý přístup. Někteří otcovský (v tomto duchu vzpomínají absolventi například na Jana Smetanu), jiní autoritativní. Od nezajímavých se ze škol utíkalo. Emil Filla odešel z Akademie po třech letech za svou vizí moderního umění, již na počátku trasoval Edvard Munch. A jací jsou studenti? Nepokorní – takoví byli všichni zakladatelé *Osmy* – i empatičtí tak, že nedokáží vyjít ze stínu učitele. Ke své škodě nenacházejí vlastní cestu. Povědomí o nich z dějin umění vyprchává. Ale to již souvisí s mírou talentu a schopností prosadit se.

V našem výstavním cyklu se pokoušíme nalézat zajímavé souvislosti, hledat příbuzné rysy i odlišnosti. Chceme také vyvolat otázku po mezigenerační soudržnosti, která trápí celou naši společnost. Považujeme za důležité upozornit na význam kontinuity i vazeb mezi předávajícími a přijímajícími. Na respekt a toleranci k jinakosti. Na inspirativní vztah tradice – inovace.

O generacích

Chceme-li se zabývat vztahem učitele a žáka, nemůžeme opominout související téma uměleckých generací. Vlastně jde vždy totiž o specifický případ mezigeneračního dialogu.

V českém dějepisu umění hraje pojem generace důležitou roli. Máme jej třeba hluboce zakořeněný v souvislosti s vyvrcholením českého obrození, které symbolicky uzavřel akt vybudování Národního divadla. Družina umělců tu postavila fundament národního umění založený na obrazech bájně české minulosti. Vůči ideologickému, historizujícímu a literárnímu pojetí



Jan Hendrych *Portrét S. Š.* (kolem 1980), *Divčí hlava* (1965), *Portrét slečny* (kolem 1985), *Portrét J. S.* (1990), *Portrét mladé ženy* (konec 60. let), *Vladěna* (konec 80. let), *Portrét S. Š.* (kolem 1980), Rastislav Jacko, *Bez názvu* (2006)



Jan Hendrych *Stará dáma* (1989), *Barokní* (1967), *Ráno* (1989), *Venuše* (kolem 1969)

umění generace Národního divadla se dosti brzy vymezila generace moderny, která překročila horizont češství směrem do Evropy a obrátila pozornost k tématu autonomie uměleckého výrazu. Radikální pozici vůči svým předválečným předchůdcům i vůči společnosti zaujala modernistická, internacionálně zaměřená generace avantgardy dvacátých let, která ústy svého mluvčího Karla Teigehe navrhovala mimo jiné zrušení tradičních výtvarných disciplín. Výtvarné skupiny čtyřicátých let se odvrátily od uměleckého experimentu a hledaly pod vlivem válečných událostí návrat k humanistickým hodnotám. Generace poválečných skupin období tání z konce padesátých let se přihlásily k devízám evropského i českého meziválečného modernismu a uvrhly do zapomnění doktrínu socialistického realismu. Postmoderní generace, reprezentovaná skupinou *Tvrdohlavých*, reagovala v druhé polovině osmdesátých let osvobodivou hrou, návratem k mýtům, exotickým inspiracím a k metodám pastiše na vážná, existenciální svědectví autorů tvořících v bezčasí normalizace. To je jen několik vybraných příkladů vývojových zvratů, jejichž aktéry byly umělecké generace, postavené před nutností vypořádat se s dějinnými událostmi.

Generace se obvykle seskupují kolem výrazných osobností. Mívají své mluvčí, kteří formulují programová prohlášení. Již zmíněný Karel Teige nechtěl posloužit jako příklad za všechny. Vytvářejí spolky, skupiny, sdružení, které jim pomáhají účinněji prosazovat nové postoje vůči předchůdcům i vůči společnosti. Střídání generací zajišťuje zpestření a obrodu uměleckého života, do něž přispívají inovacemi i v pozdních fázích umělecké tvorby jen silné osobnosti. Obvyklý je však i osud Františka Kavána, jehož hvězda zářila po krátké období přelomu 19. a 20. století, aby pak postupně vyhasínala v zažitých postupech až do třicátých let. Vedle výměny generací existuje i fenomén soudržnosti. Připomeňme tu období normalizace, kdy se v zemi pod tlakem režimu vytvořilo prostředí mezigenerační solidarity. Ti mladší

oslovovali ty starší. Zajímali se o jejich tvorbu a osudy, zvali je ke společným projektům. Snad nejvýmluvnějším symbolem je samizdatová publikace *Šedá cihla*,² která sumarizovala výčet umělců působících v „šedé zóně“ normalizačních časů. Na výběru osobností, sběru dat a vydání se podíleli reprezentanti různých generací. K důležitým mezigeneračním projektům patřily též akce organizované Jiřím Sozanským na začátku osmdesátých let,³ i výstavy *Jeden starší – jeden mladší* v Lidovém domě ve Vysočanech a *Forum 88* v Holešovické tržnici uspořádané v roce 1988.

Jak vypadá situace mezigenerační výměny a soudržnosti dnes? Silné umělecké osobnosti, které za normalizace živořily v poloveřejné sféře, nastoupily s entuziasmem po roce 1989 na místa pedagogů vysokých škol. Nastala revoluční obměna uměleckého školství. Přišli kvalitní pedagogové, započal svobodný výběr studentů, kteří mohou zcela samozřejmě nabývat zahraniční zkušenosti. Řada vynikajících absolventů vstupuje na mezinárodní kolbiště. Otevřel se trh s uměním, začaly působit soukromé galerie jako stáje umělců. Svobodný svět predikuje volnou soutěž a zápas o existenci. Výtvarná scéna se atomizuje. Přirozenému procesu čelí nové generační skupiny, vznikají neziskové projekty v rámci nejrůznějších grantů (plenéry, výstavy v industriálních prostorech apod.). Fenomémem se staly například kolektivní akce organizované Petrem Niklem. Do hry vstupují též výrazné osobnosti kurátorů s jejich povětšinou generačně koncipovanými tematickými projekty. Na mezigenerační bázi fungují výstavní projekty pedagogů a jejich ateliérů svázané se silnými a oblíbenými osobnostmi. Takto se často s učiteli scházejí absolventi Kurta Gebauera či Adély Matasové. Mezigenerační sounáležitost pěstují též oba obnovené spolky – *Umělecká beseda* a *Mánes*, jejichž tradice sahá do 19. století. Takové tendence čelí rozpadu vztahů a individualizaci a mohou posilovat vzájemnou soudržnost.



Jan Hendrych *Portrét J. S.* (1990), *Portrét mladé ženy* (konec 60. let), *Portrét S. Š.* (kolem 1980)

Generace Jana Hendrycha – generace Rastislava Jacka

Pedagog Jan Hendrych se narodil v roce 1936, jeho žák Rastislav Jacko v roce 1979. Jan Hendrych poprvé vystavoval v roce 1961, Rastislav Jacko o 42 let později. Jan Hendrych začal vyučovat na pražské Akademii v roce 1990. Rastislavu Jackovi, kterého Jan Hendrych později přizval na Akademii ke studiu a poté jako asistenta, bylo tehdy pouhých 11 let.

Oba aktéry odděluje historický přerýv. Jan Hendrych se začal častěji objevovat na výstavách mladých umělců kolem poloviny šedesátých let, tedy v době, která se po přeryvu padesátých let teprve začala otevírat vůči světu i vůči radikálním proměnám společnosti se všemi důsledky pro inovace v oblasti umění. Po příliš krátké kapitole nadechnutí svázané s Pražským jarem musel, stejně jako mnozí jeho vrstevníci i předchůdci, odejít s nástupem normalizace do ústraní. Profesionální život se na dalších dvacet let odvíjel povětšinou v polosoukromé sféře, bez publicity a fungování trhu. Jan Hendrych se živil převážně restaurováním. Ke skutečné tvůrčí práci se mohl vrátit až po roce 1990. Rastislav Jacko se účastnil své první veřejné prezentace jako dvaadvacetiletý mladík na výstavě ve slovenské Senici v roce 2001, tedy v době po více než desetiletí trvání liberálně orientovaného režimu, integrovaného do společenství západoevropských států. Radikální zlom v jeho životě i profesní dráze přinesl rok 2002, kdy začal studovat u profesora Hendrycha na pražské Akademii. Po skončení pedagogického úvazku v roli Hendrychova asistenta je umělcem na volné noze, jenž se musí vyrovnávat s nekompromisními danostmi volného trhu. Možnost nezávislé tvorby i životní existenci zajišťuje účastí na realizaci nejrůznějších zakázek do veřejného prostoru.

Jan Hendrych se na počátku devadesátých let těšil pověsti renomovaného umělce. Bylo přirozené, že se ocitl v novém týmu porevoluční Akademie. Role pedagoga se zhostil s vědomím závažného poslání.

Jeho lidský, emocionálně založený přístup studenti oceňovali. Hlavním nástrojem byl příklad vlastního talentu a suverénního sochařského projevu. V programu výuky nechyběly cesty za uměním, hlavně do Itálie, kde jeho žáci rádi naslouchali výkladům přímo před díly sochařských mistrů a vstřebávali atmosféru uměním prosáklé země.

Jan Hendrych si jako partnera pro naši výstavu vybral Rastislava Jacka z úcty vůči jeho opravdovosti a vážnosti, již přikládá sochařskému řemeslu. A také vůči jeho zručnosti a fortelu, s nimiž přistupuje ke všem náročným úkolům. Je si vědom, že jejich umělecké cesty jsou radikálně odlišné, respektuje však žákovu zaujetí a oceňuje střídavý, vnitřně bohatý charakter jeho prací.

Mezi oběma umělci zeje generační propast. Každý vyrostl v jiných společenských a dějinných souřadnicích, každý má jiné zážitky z dětství a mládí, jinou zkušenost se světem. Na první pohled mají jejich přístupy k sochařskému umění opačná znaménka. Na jedné straně klasická figura, na druhé minimalistická, abstraktní řeč. Přesto oba umělce leccos spojuje: vážnost úmyslu, opravdovost, senzitivita, hluboká úcta k historické tradici, figuralistické zázemí, schopnost ozřejmit smyslové kvality materiálu.

Záhadné postavy, záhadné předměty

Jak již podrobně popsal v textu ke katalogu výstavy v Českém muzeu výtvarných umění v Praze v roce 2005 Jan Kříž, rozebíhá se tvorba Jana Hendrycha do dvou linií, které se však navzájem propustují.⁴ Od přelomu padesátých a šedesátých let staví umělec své figury vzešlé z modernistické tradice, trasované osobnostmi pedagogů Josefa Wagnera, za nímž samozřejmě čteme i odkaz k baroknímu dědictví, a Jana Kaplického, jako výzvy plné syrové expresivity i zjemnělé citlivosti zároveň. Do plastického tvaru sugerujícího pocit tělesnosti vstupuje primitivistickou

kresbou a otisky technických předmětů. Později k nim přidá ještě barevný akcent. Odtud vede cesta ke groteskní linii, která vyústí do ironických pop-artových a novofigurálních kreseb z konce šedesátých let a pokračuje pak v sedmdesátých až devadesátých letech v alegorických *Hlavách klaunů*, *Garderobách* a *Kolotočích*, glosujících společenské přemety doby. Groteskní detaily vstupují často i do druhé linie tvorby, odkazující nejen k Wagnerovi a Kaplickému, ale i k Maiollovi a Marinu Marinimu.⁵ Hendrych vytvořil od konce šedesátých let do současnosti úctyhodnou řadu ženských aktů, které se hlásí k více než tisícileté evropské tradici, vnášejí však do ní skepsi z pozice dnešního světa plného rozkolísaných hodnot. Destrukce tvaru není podřízena racionálním rozhodnutím, ale až senzibilní intuici. Začíná charakteristickou „tekutou“ formou, odvozenou z Kaplického vzoru, ústí až do „oblékání“ figur do molitanových „šatů“ a následného odlévání do sádry či vkládání knoflíků do otvorů ženského těla. Hendrychovi se tak vskutku daří držet krok s dobou a vcítovat se do absurdity globálních pochodů. Jeho figury, ošklivé i krásné zároveň, v sobě nesou punc skrytých nebezpečí. Jsou stejně záhadnými modlami naší doby, jako jimi byly antické Korai. Osm zástupkyň celého chóru se přesunulo z ateliéru do prostoru galerie, aby nás vystavilo setkání tváří v tvář těmto tajemným bytostem. Vedle dvou *Atlantů* je doplňuje řada ženských hlav, které postupně vznikaly od poloviny šedesátých let až do počátku let devadesátých. Již první z nich, *Dívčí hlava* z roku 1965, odkazující k Medardu Rossovi, signalizuje, že se na tehdejší výtvarné scéně zrodil výjimečný talent, nadaný introspekci a darem sdělit vše tou nejjednodušší formou. Jemná, impresivní, sotva znatelná modelace obličeje vyzařuje svěžest a dychtivost mládí. Celá portrétní řada vytváří svým konkrétním zaměřením protipól ke skupině aktů. Jako bychom proti sobě postavili Řecko a Řím – otazníky a odpovědi.

Střídmý, nenápadný projev Rastislava Jacka nabízí na první pohled snadnou odpověď na otázku po podstatě jeho tvorby. Povrchní úvaha nad litinovými i dřevěnými reliéfy ve tvaru nízkých, protáhlých kvádrů se skosenými hranami by nás mohla vést k automatickému začlenění do rámce minimalismu a abstrakce. Jacko by však nadarmo nebyl Hendrychovým žákem, aby vše nebylo tak jednoduché. Za kontrastním výrazem se skrývá dlouhá cesta spojená s náročným studiem lidské postavy a spoluprací s učitelem na monumentálních figurálních zakázkách do veřejného prostoru. K přímému kontaktu s prací na figurě nutno přičíst pedagogovy komentáře k vrcholným dílům sochařského – figurálního umění na studentských cestách do Itálie. K nejmocnějším zážitkům se zařadila návštěva etruské nekropole Cerveteri. Nejen to na autora mocně zapůsobilo. Přidala se k tomu úcta ke vzdělání, kulturnímu rozhledu, starobylému uměleckému dědictví a opravdovosti myšlenky. A také uvědomělá snaha vyhnout se jakékoliv exaltaci. Vznikl tak fundament, z něž se mohla odvinout další etapa profesionální dráhy. Zkušenost s figurou vedla Jacka k vytvoření základního modulu odvozeného z lidského měřítka, které odedávna funguje jako určující prvek kvalitní obytné architektury. Patrně nejzřetelněji demonstruje tento vztah zavěšený objekt ve tvaru vyhloubeného elipsoidu. Autorova vlastní postava je klíčem k dílům, jež nám nastavují záhadnou tvář. Umělec je s neobyčejnou citlivostí vůči materiálu obdařil opticky působivými povrchy. Litinové objekty stárnou do krásy barevné patiny haptických kvalit, dřevěné i kompozitní reliéfy s křídovým povrchem sugerují pocit čehosi starobylého, přesahujícího naši zkušenost. Autor dílům záměrně nepřipisuje žádné názvy, aby k ničemu konkrétnímu neodkazoval. V rozhovoru však přiznal, že jej potěšilo, když dodatečně zjistil, že jeden z jeho litinových objektů připomíná archaickou čínskou schránku, starou několik tisíc let. Utvrdilo jej to ve zvolené cestě ve jménu uměřenosti a rozvážnosti ducha.

Cenným zdrojem poznání jsou pro diváka skicáky s kresbami. Umožňují nám nahlédnout do sochařské kuchyně, kde se rodí nápady. Jsou spontánní, suverénní, experimentují s hmotou a prostorem v drobném dvourozměrném formátu. Jen zlomek zaznamenaných nápadů může být realizován v materiálu. V tom tkví základní danost profese, odmítá-li se uchýlit k rychlým, pouze konceptuálním řešením. Obdivuhodná suma idejí se vřazuje do speciální, velmi bohaté tradice sochařských kreseb.

Ať již se díváme na díla Jana Hendrycha a Rastislava Jacka z jakéhokoliv úhlu pohledu, tedy například prizmatem vztahu učitel a žák, jistě nás utvrdí v představě o dynamice vývoje, ale i o stálosti některých témat. K těm věčným patří v umění téma tajemství. Díla obou dvou autorů nás právě tím dokáží oslovit a vtáhnout do děje. Bez něj by byla nezajímavá.

Alena Potůčková

1 / Kapitoly *O učitelích a žácích* a *O generacích* jsou pro svůj obecný význam převzaty v pozměněné podobě z textu Aleny Potůčkové z katalogu výstavy *Učitel a žák / Jiří Šopko / Pavel Šmíd*, která se konala v Galerii moderního umění v Roudnici nad Labem v roce 2011.

2 / *Šedá cihla 78/1985*. Praha, samizdat 1985. Redakce: Hugo Demartini, Vladimír Janoušek, Jiří Šetlík, Čestmír Kafka, Ivan Kafka, Petr Pavlík, Jožka Skalník.

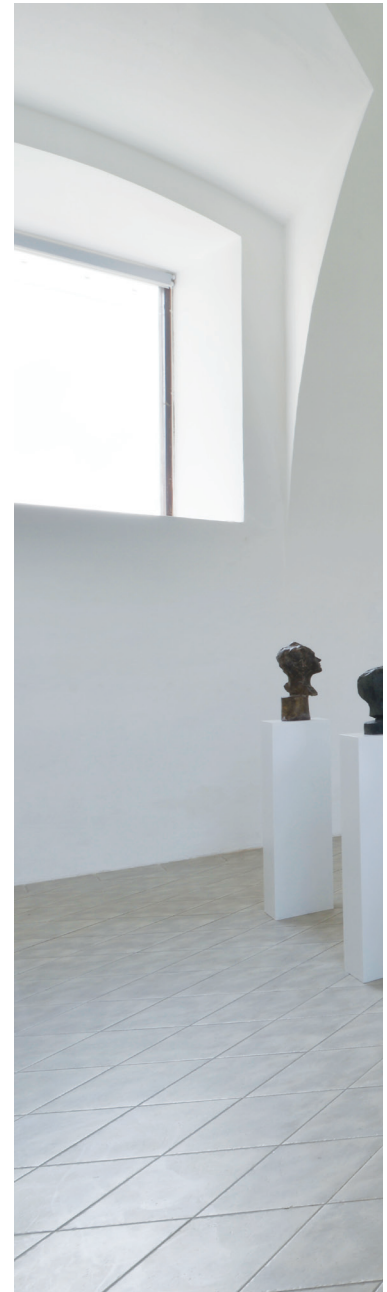
3 / *Symposia Terežín 1980 a Most 81/82*.

4 / Jan Kříž, *Jan Hendrych, Sochy, kresby, grafiky, 1958–2004*. (Katalog výstavy) Praha, České muzeum výtvarných umění 2005.

5 / Jak upozorňuje Jan Kříž, monografii Marina Mariniho doporučil Hendrychovi sám Josef Kaplický. Viz c. d. 2005. Téma vztahu k Maiollovi rozebírá v rámci podrobné analýzy a hodnocení Hendrychových aktů Václav Erben. Viz Václav Erben, *Jan Hendrych, O figuře*. In: *Jan Hendrych*. (Katalog výstavy) Louny, Galerie Benedikta Rejta 2009.

Rastislav Jacko *Bez názvu* (2006)







Pohled do instalace výstavy
Vlevo: Jan Hendrych *Venuše* (kolem 1969), *Ráno* (1989), *Studie k dívce* (začátek 80. let)







Jan Hendrych o Rastislavu Jackovi

Rastislava Jacka jsem poznal na Akademii umění v Banské Bystrici. Studoval tam bakalářskou formu studia sochařského ateliéru. Byl mým žákem. Pro zřetelný talent byl přijat na AVU v Praze. Studoval v mém ateliéru, který se zabýval figurativním sochařstvím. Své úkoly plnil vždy vzorně. Jeho talent se ovšem rozvíjel poněkud jiným směrem, někam k minimalistickému pojetí. Základ ve škole měl velmi dobrý. Jeho osobní cílení, výtvarný názor se staly „svými“, autentickými. Jeho opravdový, originální názor odpovídá dospělé výtvarné řeči.

Rastislav Jacko o Janu Hendrychovi

Profesora Jana Hendrycha jsem poprvé potkal v roce 2001 na sochařském sympóziu při řece Moravě, kde se byl podívat za svými studenty z pražské Akademie výtvarných umění, kteří se sympózia také účastnili. Profesor Hendrych mne pak vedl na Akademii v Banské Bystrici a k diplomu na AVU v Praze v roce 2005. Po škole jsme byli v kontaktu a v letech 2007–2015 jsem pracoval jako asistent v jeho sochařském ateliéru na AVU v Praze.

Měl jsem také možnost s Hendrychem realizovat několik společných sochařských prací a studijních cest... Absolvoval jsem jeho školu tedy třikrát: jako student, jako asistent, jako spoluautor. Myslím si také, že je důležité vnímat Hendrycha a jeho tvorbu v kontextu evropské tradice. Pokaždé, když nám naše alma mater umožnila výjezd do zahraničí, jsem si uvědomil, že je svobodnější a víc jako ryba ve vodě. „Andare a capo“, volal hospodsky u jezera Bolzano v Itálii, v Londýně se ho turisté ptali na cestu...

Hendrych je Evropan, který pořád pochybuje o své práci, je nespokojen a stále hledá nová řešení.



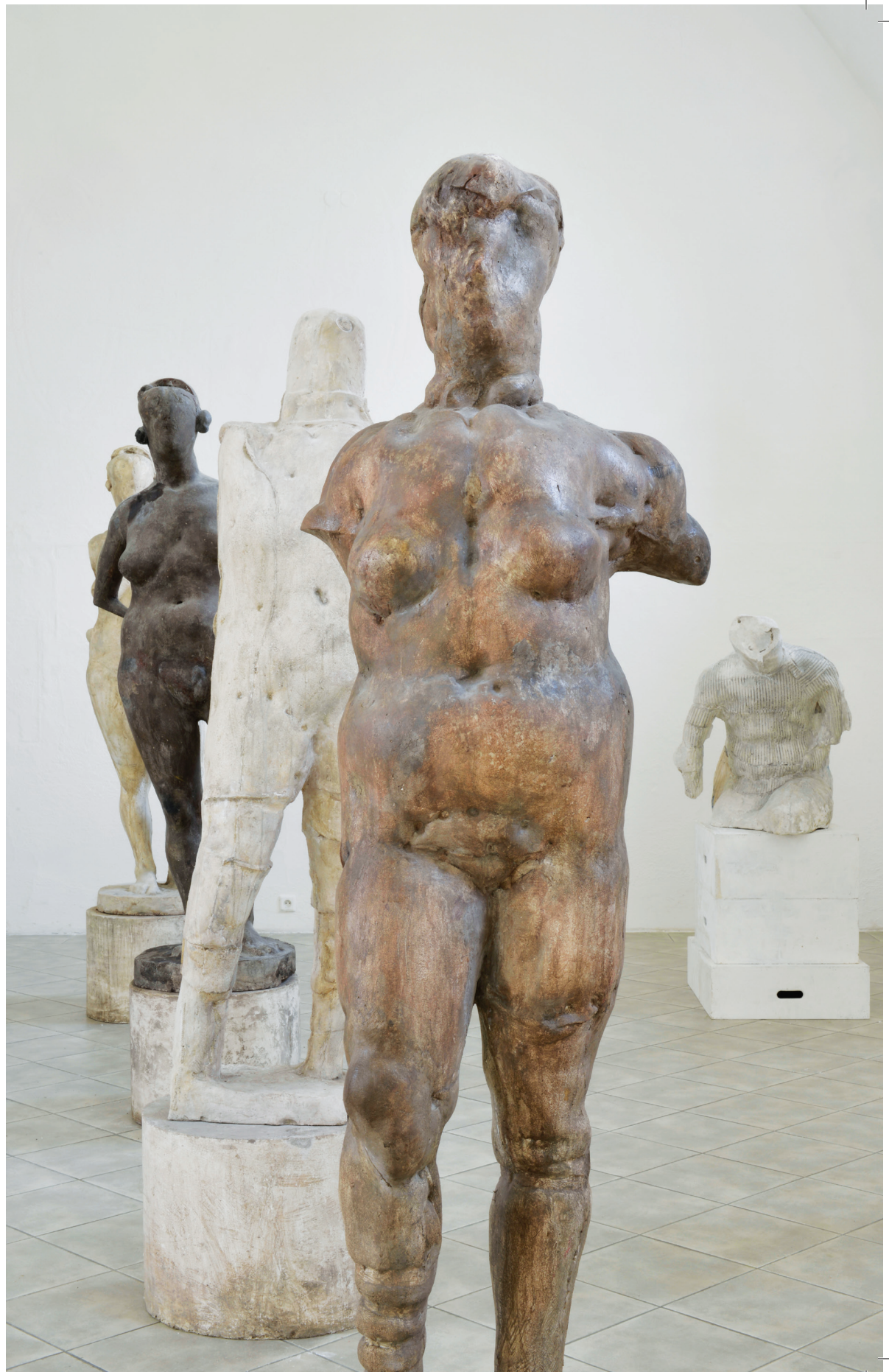
Vlevo: Rastislav Jacko *Bez názvu* (2006), *Bez názvu* (2005)

Vpravo: Rastislav Jacko *Vertikální* (2016),
Jan Hendrych *Stará dáma* (1989)



Pohled do instalace výstavy, v popředí objekt Rastislava Jacka *Bez názvu* (2016)

Vpravo: Jan Hendrych *Studie k dívce* (začátek 80. let), *Žena se založenými rukama* (začátek 80. let),
Den (1989–1991), *Bouřka* (kolem 1980), *Atlant II.* (kolem 2005)







Vlevo: Jan Hendrych *Stará dáma* (1989), *Atlant I.* (kolem 2005), *Barokní* (1967), *Ráno* (1989), *Venuše* (kolem 1969)
Vpravo: Rastislav Jacko *Bez názvu* (2016), *Bez názvu* (2006), *Vertikální* (2016), Jan Hendrych *Stará dáma* (1989),
Rastislav Jacko *Bez názvu* (2005), Jan Hendrych *Barokní* (1967)

Jan Hendrych



Narozen 28. 11. 1936 v Praze. 1951–1955 studoval na Střední odborné škole bytové tvorby v Praze u profesora Václava Markupa. 1955–1961 absolvoval Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze (prof. J. Wagner a J. Kavan). V letech 1964–1967 aspirantem na Akademii výtvarných umění v Praze (prof. K. Hladík). Samostatně vystavuje od roku 1966. Od roku 1963 se zúčastňuje řady domácích i zahraničních sochařských sympozií. Ve stejném roce se načas stal členem improvizované skupiny *Index*. Od roku 1969 účastníkem devíti přehlídek FIDEM. Od sedmdesátých let činný též jako restaurátor. 1990–2015 působil jako vedoucí Ateliéru figurálního sochařství na Akademii výtvarných umění v Praze (1990 docent, od 1991 profesor). 1993–1995 prorektorem Akademie výtvarných umění v Praze. 1991–2000 externím profesorem Ateliéru figurálního sochařství na Výtvarné fakultě Akademie v Banské Bystrici na Slovensku. Od roku 1993 členem obnovené Umělecké besedy. Od roku 1995 členem Státní komise pro kovová platidla České státní banky. V letech 1997–1999 vedl v Helsinkách ve Finsku měsíční kurzy figurálního modelování. Realizoval řadu prací pro architekturu a veřejné prostory.

Účast na sochařských sympoziích

- 1963 Europahaus, Vídeň, Rakousko
- 1965 *Sympozium prostorových forem*, Elblag, Polsko
- 1969 *Sympozium plastik v kovu*, Východoslovenské železářny, Košice
Artchemo, Vysoká škola chemicko-technologická, Pardubice
- 1992 *Mezinárodní sochařské sympozium*, Hořice v Podkrkonoší
Mezinárodní sochařské sympozium, Manchester by Sea, USA
- 1994 *Mezinárodní sympozium Džbán*, Hředle
- 1998 *Sochařské léto Jirčany*, Dolní Jirčany
Mezinárodní sochařský workshop, Ružomberok, Slovensko

- 1999 *Sympozium Guilin*, Čína
- 2005 *Cesta mramoru*, sochařské sympozium, Dobřichovice
- 2009, 2010, 2012 *Smaltart*, Vítkovice

Realizace ve veřejném prostoru

- 1965 *Nachýlená figura I*, železo, Elblag, Polsko
- 1969 *Velká hlava*, železo, Košice
- 1971 centrální plastika, pískovec, hřbitov, Stachy
- 1973 keramická stěna, kancelář Čedoku, Berlín, Německo
- 1976 5 reliéfů, bronz, Mramorový palác, Teherán, Írán
Býk, pískovec, SOU Písnice, Praha
- 1985 kašna, pískovec, Jižní město, Praha
- 1986–1987 *Labe*, pískovec, budova ministerstva spravedlnosti, Přední Labská
- 1986–1987 plastika s rostlinnými motivy, pískovec, sídliště Lhotka, Praha
- 1992 *Nachýlená figura*, granit, Manchester by Sea, USA
- 1995 pamětní deska k výročí Pražského povstání, bronz, Staroměstská radnice, Praha
- 1997 pamětní deska UNESCO, bronz, Staroměstská radnice, Praha
- 1999 pamětní deska Franzi Kafkovi, bronz, palác Kinských, Praha
pamětní busta Václava Hollara, bronz, Soukenická ulice, Praha
Most, žula, sympozium Guilin, Čína
- 2003 pomník Jakuba Krčína z Jelčan, bronz, mramor, Třeboň
- 2005 pamětní deska Berthy Suttnerové, bronz, Palác Kinských, Praha
- 2008 *Křížová cesta*, *Vykoupení*, pískovec, Kuks, Dvůr Králové
- 2012 pamětní deska Antonína Kybala, Nové Město nad Metují

Ocenění

- 1990 Trienále plastiky, Sopoty, Polsko, první cena
- 1992 Bienále Dantesca, Ravenna, Itálie, zlatá a bronzová medaile
- 1996 Bienále Dantesca, Ravenna, Itálie, cena ministerstva kultury Italské republiky

Samostatné výstavy

- 1966 *Jan Hendrych* Galerie mladých, Mánes, Praha
- 1967 *Jan Hendrych, Plastiky*, Galerie umění, Ostrov nad Ohří
- 1983 Galerie výtvarného umění, Cheb
- 1988 *Jan Hendrych, Plastiky*, Galerie hlavního města Prahy, Staroměstská radnice, Praha
- 1991 Československé velvyslanectví (s A. Rudavským), Vídeň, Rakousko
- 1994 Galerie u prstenu (s J. Načeradským), Praha
Galerie Gong, Pardubice

- 1997 *Jan Hendrych, Mosty a brány – plastika, kresby a grafika*, Galerie Ztichlá klika, Praha
- 1998 *Jan Hendrych*, Městské muzeum a galerie, výstavní síň Synagoga, Hranice na Moravě
- 1999 *Jan Hendrych, Plastiky*, Galerie Nový Svět, Praha
Galerie Fronta (s M. Skochem), Praha
- 2000 *Jan Hendrych, Plastiky*, výstavní síň Synagoga, Hranice na Moravě
- 2001–2002 *Jan Hendrych – šedesátá léta*, Galerie Ztichlá klika, Praha
- 2002 *Jan Hendrych, Kresba*, Akadémia umení, Fakulta výtvarných umení, Banská Bystrica, Slovensko
Jan Hendrych, Plastiky a kresby, Galerie Magna, Ostrava
- 2004 *J. Hendrych, Kresby*, Galerie U lávky, Praha-Trója
- 2005 Galéria M. A. Bazovského, Trenčín, Slovensko
Turčianská galéria, Martin, Slovensko
Jan Hendrych, Sochy, kresby, grafika, České muzeum výtvarných umění, Praha
Jan Hendrych, Sochy, kresby, grafika, Wortnerův dům, Alšova jihočeská galerie, České Budějovice
Jan Hendrych, Sochy, kresby, grafika, Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě
- 2006 Mestská galéria, Banská Štiavnica
Jan Hendrych, Plastiky a kresby, Galerie Beseda, Ostrava
- 2009 *Jan Hendrych*, Galerie Benedikta Rejta, Louny
- 2011/12 *Jan Hendrych, Pekelných 75*, Galerie Litera, Praha
- 2012 *Jan Hendrych*, Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě

Účast na kolektivních výstavách

- 1961 *I. pražský festival mladé grafiky*, Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha
- 1964 *Jazz ve výtvarném umění*, Divadlo hudby, Praha
Rychnov 64, Rychnov nad Kněžnou
Socha 64, Liberec
- 1965 *Výstava mladých*, výstavní síň ÚLUV, Praha
- 1966 *Jarní výstava 1966*, Mánes, Praha
Výstava mladých, Dům umění, Brno
- 1967 *II. sochařské bienále*, Oblastní galerie, Olomouc
Nové cesty, Gottwaldov, nyní Zlín
Výstava mladých 67, výstavní síň ÚLUV, Praha
- 1969 *Socha a město*, Liberec
Věcné dialogy, Okresní muzeum, Písek
- 1970 *Prager Künstler*, Haus am Kleistpark, Berlín, Německo
- 1972 *České moderní sochařství*, Bologna, Itálie
- 1975 doplnění výstavy Čs. knihy, drobná plastika, Londýn, Velká Británie
Socha piešťanských parkov, Piešťany
- 1977 *14. bienále moderní plastiky*, Middelheim-Antverpy, Belgie

- 1980 *Výtvarní umělci k 35. výročí osvobození Československa*, Praha
- 1983 *Dvacet let Galerie hlavního města Prahy*, Praha
výběr SČVU, Helsinky, Finsko
Galerie M. A. Bazovského, Trenčín
- 1985 Galerie M. A. Bazovského, Trenčín
Výtvarní umělci k 40. výročí osvobození Československa, Praha
- 1987 Galerie M. A. Bazovského, Trenčín
Obrazy a sochy pražských členů SČVU k znovuotevření budovy Mánesa, Praha
- 1988 *České a slovenské sochařství 1948–1988*, Varšava, Polsko
Forum 88, Holešovická tržnice, Praha
Salon pražských výtvarných umělců 88, PKOJF, Praha
- 1989 *Triennale plastiky*, Sopoty, Polsko
Úsměv, vtip a škleb, Art Centrum, Palác kultury, Praha
- 1990 *Salon, kresba a grafika*, Tokio, Japonsko
- 1991 *Šedá cihla 78/1991*, Galerie U bílého jednorožce, Klatovy
- 1992 *Nová figurace*, Severočeská galerie výtvarného umění, Litoměřice
Nová figurace, Východočeská galerie, Pardubice
Ohniska znovuzrození, České umění 1956–1963, Galerie hlavního města Prahy
- 1992 *Bienále Dantesca*, Ravenna, Itálie
- 1992–1998 členské výstavy výtvarného odboru Umělecké besedy, Mánes, Praha
- 1994–1995 *Artchemo 1968/1969*, Východočeská galerie, Pardubice
Artchemo 1968/1969, Krajská galerie výtvarného umění, Zlín
Artchemo 1968/1969, Bratislava, Slovensko

Jan Hendrych *Portrét J. S.* (1990), *Portrét mladé ženy* (konec 60. let), *Vladěna* (konec 80. let), *Portrét S. Š.* (kolem 1980)



- 1996 *Bienále Dantesca*, Ravenna, Itálie
 1998 *10 sochařů Umělecké besedy*, zámek, Hranice na Moravě
Záznam o lkarově letu, Muzeum umění, Olomouc
 1999 *Umění zrychleného času*, České muzeum výtvarných umění, Praha
 2000 *Umělecká beseda 1999/2000*, Mánes, Praha
 2001 *Barevná socha*, Severočeská galerie výtvarného umění, Litoměřice
 2002 Galerie FEM (spolu s A. Sládkem)
 Galerie Chagall, Ostrava
 2002 *Profesoři a docenti Akademie výtvarných umění*, Zámecká galerie, Karviná
Sdružení Hapestetika, Atény, Řecko,
Sochařské portréty O. Špačka, Galerie Špaček, Lysolaje, Praha
Výstava pedagogů AVU v Praze, Břežice, Slovinsko
 2003 *Minisalon*, Jazzová sekce-Artforum, České centrum, Paříž, Francie
Umělecká beseda 1863–2003, Městská knihovna, Galerie hlavního města Prahy, Praha
Výstava pedagogů AVU v Praze, Břežice, Slovinsko
 2004 *Mezinárodní výstava k rozšíření Evropské unie*, Dublin, Irsko
 2005 *Opojná plasticita a ztělesnění duchovního světa*, *Figura v českém sochařství 20. století*, Mánes, Praha
Parafráze, Severočeská galerie výtvarného umění, Litoměřice
Pražské ateliery, Galerie U prstenu, Novoměstská radnice, Praha
 2006 *Cesta mramoru*, II. ročník sochařského symposia v Dobřichovicích, Chodovská tvrz, Praha
 2013 *Keramická plastika*, zámek Klenová
 2014 *Keramická plastika*, zámek Roztoky nad Vltavou
 2015 *Keramická plastika*, zámek Roztoky nad Vltavou

Zastoupení ve sbírkách

Galerie moderního umění v Hradci Kálové, Galerie výtvarného umění v Chebu, Galerie výtvarného umění v Jičíně, Okresní vlastivědné muzeum v Jindřichově Hradci, Galerie výtvarného umění Klatovy-Klenová, Galerie Středočeského kraje v Kutné Hoře, Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, Horácká galerie výtvarného umění v Novém Městě na Moravě, Muzeum umění v Olomouci, Východočeská galerie v Pardubicích, Galerie hlavního města Prahy, Národní galerie v Praze, Galerie Zlatá husa v Praze, Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem, Orlická galerie v Rychnově nad Kněžnou, Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně, Sběrka pařížské mincovny v Paříži, Východoslovenská galéria v Košicích

Rastislav Jacko



Narozen 3. 2. 1979 v Košicích. V letech 1998–2002 studoval na Akademii umenia v Banské Bystrici, v letech 2002–2005 u prof. Jana Hendrycha na pražské Akademii výtvarných umění. 2007–2015 působil v jeho Ateliéru figurálního sochařství jako asistent. Od roku 2016 pracuje na volné noze. Vystavuje od roku 2001.

Účast na sochařských sympoziích

- 2001 *Socha a architektura*, Beladice, Slovensko
 2004 *From Massacio to Marini*, Florencie, Itálie
Natur und Mensch, Markneukirchen, Německo
 2005 *Art Residence*, Kankaanpää, Finsko
 2007 *Sochařské sympóziium*, Litoměřice
 2010 *Magie v kameni*, Sokolov
Mezzo, Passau, Německo
 2014 *Cesta mramoru*, Dobřichovice

Realizace ve veřejném prostoru

- 2005 *Baroko*, rekonstrukce dvou ztracených figur pro barokní schodiště, Hrádek u Sušice
 2006–2007 *Hieronymus Bosch*, objekty pro Museum Bosch, s 'Hertogenbosch, Holandsko
 2010 *Gotický portál*, Podbrdské muzeum, Rožmitál pod Třemšínem
 2012 *Místo pro sed*, Sluňákov

Ocenění

- 2005 Ateliérová cena, AVU Praha

Účast na výstavách

2001 *Medzi hranicou a hrádzou*, Senica, Slovensko
2003 *Rudé Právo – Florenc*, Praha
2005 *Diplomanti AVU 2005*, Veletržní palác, Praha
2007 *AVU 18*, Veletržní palác, Praha
2008 *Nic na odiv*, Kateřinská zahrada, Praha
2008 *Licht Kunst 08*, Passau, Rosenheim, Německo
2009 *Outsiders*, Taverny – Paris
2010 *Connections*, Berlin, Německo
Steinreich, Passau, Německo
2014 *To co zbylo*, Trafačka, Praha

Soupis vystavených prací

Jan Hendrych

Portréty

Dívčí hlava (1965), cín, v. 25 cm, neznačeno
Portrét mladé ženy (konec šedesátých let), cín, v. 47 cm, neznačeno
Portrét S. Š. (kolem 1980), cín, v. 29 cm, neznačeno
Portrét S. Š. (kolem 1980), patinovaná sádra, v. 24 cm, neznačeno
Portrét slečny (kolem 1985), bronz, v. 37 cm, neznačeno
Vladěna (konec osmdesátých let), patinovaná sádra, v. 50 cm, neznačeno
Portrét J. S. (1990), bronz, v. 34 cm, neznačeno

Figury

Barokní (1967), patinovaná sádra, v. 170 cm, neznačeno
Venuše (kolem 1969), patinovaná sádra, v. 180 cm, neznačeno
Bouřka (kolem 1980), patinovaná sádra, v. 166 cm, neznačeno
Žena se založenýma rukama (začátek osmdesátých let), patinovaná sádra, v. 178 cm, neznačeno
Studie k dívce (začátek osmdesátých let), patinovaná sádra, v. 178 cm, neznačeno
Ráno (1989), patinovaná sádra, v. 173 cm, neznačeno
Stará dáma (1989), patinovaná sádra, v. 166 cm, neznačeno
Den (1989–1991), patinovaná sádra, v. 173 cm, neznačeno
Atlant I (kolem 2005), patinovaná sádra, v. 103 cm, neznačeno
Atlant II (kolem 2005), patinovaná sádra, v. 88 cm, neznačeno

Exteriérové plastiky

Sloup s hlavou (2014), pálená hlína, v. 158 cm, neznačeno
Sloup s hlavou (2014), pálená hlína, v. 154 cm, neznačeno
Sloup s hlavou (2014), pálená hlína, v. 203 cm, neznačeno

Kresby

Kresba ze skicáku 2008, papír, pero, tuš, kvaš, 29 x 29 cm, značeno vlevo dole: Jan Hendrych 08

Kresba ze skicáku 2008, papír, pero, tuš, kvaš, 29 x 29 cm, značeno vpravo dole: Jan Hendrych 08

Kresba ze skicáku 2008, papír, pero, tuš, kvaš, 29 x 29 cm, značeno vlevo nahoře: Jan Hendrych 08

Kresba ze skicáku 2009, papír, pero, tuš, kvaš, 29 x 29 cm, značeno vpravo dole: Jan Hendrych 09

Kresba ze skicáku 2009, papír, pero, tuš, kvaš, 29 x 29 cm, značeno vpravo dole: Jan Hendrych 09

Kresba ze skicáku 2009, papír, pero, tuš, kvaš, 29 x 29 cm, značeno vpravo dole: Jan Hendrych 09

Skicák z let (2014–2015), papír, tužka, pero, tuš, kvaš, 30 x 42 cm

Skicák z let (2014–2015), papír, tužka, pero, tuš, kvaš, 30 x 42 cm

Rastislav Jacko

Objekty

Bez názvu (2005), litina 9,5 x 29,5 x 23 x 9,5 cm, neznačeno
Bez názvu (2005), dřevo, křída, 170 x 45 x 8 cm, neznačeno
Bez názvu (2006), litina, 170 x 50 x 10 cm, neznačeno
Bez názvu (2006), kompozit, křída, 170 x 50 x 10 cm, neznačeno
Vertikální (2016), dřevo, křída, 220 x 8 x 8 cm, neznačeno
Bez názvu (2016), kompozit, křída, 202 x 56 x 17 cm
Bez názvu (2016), dřevo, křída, 3,5 x 254 x 89 cm

Kresby

Skicák (2010–2016), papír, tužka, šelak, barva, 21 x 29,7 cm

Rastislav Jacko *Bez názvu* (2005)



Jan Hendrych *Dívčí hlava* (1965), *Portrét slečny* (kolem 1985), *Portrét mladé ženy* (konec 60. let), *Portrét J. S.* (1990), *Portrét S. Š.* (kolem 1980)





Katalog vydala Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem, příspěvková organizace Ústeckého kraje, v roce 2016 k výstavě *Jan Hendrych / Rastislav Jacko / Učitel a žák II* z volného cyklu *Učitel a žák*, která se konala v době od 21. 4. do 12. 6. 2016 v GMU v Roudnici nad Labem.

Výstavu podpořilo Ministerstvo kultury.

Koncepce a příprava výstavy a katalogu: Alena Potůčková

Texty: Alena Potůčková, Jan Hendrych a Rastislav Jacko

Biografie Jana Hendrycha: Jan Hendrych

Biografie Rastislava Jacka: Rastislav Jacko

Fotografie: Oto Palán, archiv Rastislava Jacka (s. 27), Alena Potůčková (s. 26)

Fotografie na s. 4 a 31 Jan Hendrych: pohledy na *Sloup s hlavou* (2014) před budovou galerie

Grafická úprava katalogu, pozvánky a plakátu: Kateřina Vykouková

Tisk: Wendy s.r.o.

Náklad: 200 ks

ISBN: 978-80-87512-50-0



MINISTERSTVO
KULTURY

ArtMap



